

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2025/194

Karar Sayısı : 2026/15

Karar Tarihi : 15/1/2026

R.G. Tarih - Sayı : 4/5/2026-33243

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay İkinci Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "...bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar,..." ibaresinin Anayasa'nın 2., 7. ve 42. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Polis meslek yüksekokulundan ilişkin kesilmesine yönelik işlemin ve bu işlemin dayanağı olan yönetmelik hükmünün iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 30. maddesi şöyledir:

"Yönetmelikler

Madde 30 – Aşağıdaki hususlar;

- a) Akademinin yönetim birimlerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usulleri,
- b) Fakülte, enstitü ve polis meslek yüksek okullarında ders veren ek ders ücretli öğretim elemanlarının görevlendirilmelerinin esas ve usulleri,
- c) Akademiye alınacak öğrencilerde aranacak şartlar, istenecek belgeler, kayıt, sınav ve kabul işlemlerine ait esas ve usulleri,
- d) Fakülte öğrencilerinin uygulama eğitimlerinin yeri, zamanı, süresi ve ne şekilde yapılacağıın esas ve usulleri,
- e) Fakültede öğretim sürelerinin tespiti, dönemlere ayrılması, dinlenme izinleri, sınav ve değerlendirme esaslarına ilişkin ilkeler, başarı durumu, okuma hakkının kullanılmış sayılacağı haller, not düzeni ve bu konulara ilişkin diğer hususlar,
- f) Polis meslek yüksek okullarının kuruluş, çalışma, disiplin ve eğitim-öğretim esasları ile **bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar**, yapılacak sınavlarla, enstitünün kuruluş ve işleyişine ilişkin esaslar ve diğer hususlar,
- g) Polis yüksek öğretim kurumlarındaki öğrencilerin okul içinde ve dışında giyecekleri kıyafetlere ilişkin esaslar,

Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Ancak akademik konularla ilgili yönetmeliklerde Eğitim ve Öğretim Yüksek Kurulunun da görüşü alınır."

II. İLK İNCELEME

Esas Sayısı : 2025/194

Karar Sayısı : 2026/15

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR'ın katılımlarıyla 10/9/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

3. 4652 sayılı Kanun'un 1. maddesinin birinci fıkrasında anılan Kanun'un amacının Türk polis teşkilatının en yüksek öğretim kurumu olan Polis Akademisi (Akademi) ve bağlı fakülteler, enstitüler ile polis meslek yüksekokullarındaki yüksek öğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek, bu okulların teşkilatlanmasını, görev ve sorumluluklarını, eğitim öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları ve öğrencilerle ilgili esasları düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

4. Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinde polis meslek yüksekokulu, emniyet teşkilatının polis memuru ihtiyacını karşılamak üzere ön lisans düzeyinde eğitim öğretim ve uygulama yapan yüksek öğretim kurumu olarak tanımlanmış; 3. maddesinin birinci fıkrasında da polis meslek yüksekokullarının bilimsel özerkliğe sahip bir yüksek öğretim kurumu olan Akademi bünyesinde faaliyet göstereceği belirtilmiştir.

5. 10. maddede polis meslek yüksekokullarının öğrenci kaynağı, öğretim süresi ve öğrencilerin istihkakları düzenlenmiştir. Anılan maddenin üçüncü fıkrasına göre polis meslek yüksekokullarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan Öğrenci Seçme Sınavı'nı kazanan ve İçişleri Bakanlığınca (Bakanlık) ihtiyaç duyulduğu kadar lise ve dengi okulları bitirenler arasından yapılacak özel yetenek sınavında başarılı olanlar alınacaktır.

6. 30. maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde polis meslek yüksekokullarının kuruluş, çalışma, disiplin ve eğitim öğretim esasları ile bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartların, yapılacak sınavlarla, enstitünün kuruluş ve işleyişine ilişkin esaslar ve diğer hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüş olup anılan bentte yer alan "*...bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar, ...*" ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır.

B. İtirazın Gerekçesi

7. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kuralla polis meslek yüksekokullarında eğitime alınacak öğrencilerde aranacak şartlara ilişkin yasal çerçeve ve temel ilkeler belirlenmeksizin düzenleme yapma yetkisinin idareye bırakıldığı, bu durumun yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 42. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

8. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 13. maddesi yönünden de incelenmiştir.

9. Anayasa'nın 42. maddesinin birinci fıkrasında "*Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.*" denilmek suretiyle eğitim ve öğrenim hakkı herkes yönünden güvence altına alınmıştır.

10. Anılan hak, kamu ve özel eğitim kurumlarını kapsadığı gibi eğitimin ilk, orta ve yükseköğrenim seviyelerini de kapsar (*Sara Akgül* [GK], B. No: 2015/269, 22/11/2018, § 120; *Hikmet Balabanoglu* [2. B.], B. No: 2012/1334, 17/9/2013, § 28; *İhsan Asutay* [2. B.], B. No: 2012/606, 20/2/2014, § 34).

11. Eğitim ve öğrenim hakkı, devlete kişilerin eğitim ve öğrenim almasını engellememe ödevini yüklemektedir. Anılan hak belirli bir zamanda mevcut olan eğitim kurumlarına erişimin sağlanmasını ve bu eğitim kurumlarına devam edilebilmesini teminat altına almaktadır (AYM, E.2023/25, K.2024/139, 23/7/2024, § 100).

12. Anayasa'nın söz konusu maddesinin ikinci fıkrasında ise öğrenim hakkının kapsamının kanunla tespit edilip düzenleneceği belirtilerek bu hakkın mutlak olmadığı, hakkın kapsamını ve sınırlarını belirleme yetkisinin kanun koyucuya ait olduğu hükme bağlanmıştır.

13. 4652 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (r) bendine göre polis meslek yüksekokulu, emniyet teşkilatının polis memuru ihtiyacını karşılamak üzere ön lisans düzeyinde eğitim öğretim ve uygulama yapan yüksek öğretim kurumudur.

14. Anılan Kanun'un 10. maddesinin yedinci fıkrası uyarınca öğrenim süresi içinde polis meslek yüksekokulunu başarıyla tamamlayanların emniyet teşkilatı kadrolarına aday polis memuru olarak atanacaklarının öngörülmesi polis meslek yüksekokulu öğrencilerinin daimî ve sabit kamu hizmetleri kadrolarında yer alan, bürokratik hiyerarşi içinde bulunan ve devletten maaş alan görevliler oldukları anlamına gelmediğinden öğrencilik statüsüne kabul edilecek kişilerle ilgili düzenlemelerin memur ve kamu görevlilerinin statülerini düzenleyen anayasal ilkeler kapsamında değerlendirilemeyeceği açıktır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. AYM, E.2005/42, K.2006/27, 23/2/2006; E.2023/25, K.2024/139, 23/7/2024, § 102).

15. Öte yandan polis meslek yüksekokullarında öğrenim görebilecek kişilerde aranacak şartların belirlenmesine ilişkin hususlarda idareye düzenleme yetkisi tanıyan kural, eğitim ve öğrenim hakkına sınırlama getirmektedir.

16. Anayasa'nın 13. maddesinde "*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz*" denilmektedir. Buna göre eğitim ve öğretim hakkına sınırlama getiren düzenlemelerin kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun ve ölçülü olması gerekir.

17. Anayasa'nın anılan maddesi uyarınca eğitim ve öğretim hakkına yönelik sınırlamalarda dikkate alınacak öncelikli ölçüt, sınırlamanın kanunla yapılmasıdır. Anayasa Mahkemesinin sıkça vurguladığı gibi temel hakları sınırlayan kanunun şeklen var olması yeterli olmayıp temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemiş olması gerekmektedir.

18. Temel hakları sınırlayan bir kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 7. maddesiyle güvenceye alınan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesinin de bir gereğidir. Nitekim türevsel nitelikteki düzenleyici işlemler bakımından yürütmenin düzenleme yetkisi; sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun kuralı ile sınırsız, belirsiz, geniş

bir alanın yürütmenin düzenlemesine bırakılması, Anayasa'nın belirtilen maddesine aykırılık oluşturur (AYM, E.2011/42, K.2013/60, 9/5/2013; E.2019/36, K.2021/15, 4/3/2021, § 57; E.2022/81, K.2023/153, 13/9/2023, § 76). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 7. maddesinde güvenceye alınan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

19. 4652 sayılı Kanun'un 10. maddesinde polis meslek yüksekokullarının esas öğrenci kaynağının ve alınacak öğrencilerde özel yetenek sınavında başarılı olma şartının düzenlendiği, bunun haricinde herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği, kuralla bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlara ilişkin esasların yönetmelikle belirleneceğinin belirtilmesi suretiyle bu hususlarda düzenleme yapma yetkisinin idareye bırakıldığı ancak bunlara ilişkin temel ilkelerin kanunda belirlenmediği ve yasal çerçevenin çizilmediği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kuralla eğitim ve öğretim hakkına yönelik sınırlamanın kanunilik unsurundan yoksun olduğu sonucuna ulaşılmıştır (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. AYM, E.2023/25, K.2024/139, 23/7/2024, § 104).

20. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Basri BAĞCI, Rıdvan GÜLEÇ, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 7. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 42. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 7. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kural, Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmemiştir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

21. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*” denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

22. 4652 sayılı Kanun'un 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “...*bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar,*...” ibaresinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. HÜKÜM

25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “...*bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar,*...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Basri BAĞCI, Rıdvan GÜLEÇ, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ile Metin KIRATLI'nın karşıoyları ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında

Esas Sayısı : 2025/194

Karar Sayısı : 2026/15

Kanun'un 65. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE 15/1/2026 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI

KARŞIOY

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun çoğunluğu tarafından, 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "...*bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar...*" ibaresinin Anayasaya aykırı olduğu sonucuna ulaşarak iptaline karar verilmiştir. Aşağıda belirttiğimiz gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz. Şöyle ki;

4652 sayılı Kanununun 30. maddesinde Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenecek hususlar bentler halinde sayılmıştır. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde “Polis meslek yüksek okullarının kuruluş, çalışma, disiplin ve eğitim-öğretim esasları ile bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar, yapılacak sınavlarla, enstitünün kuruluş ve işleyişine ilişkin esaslar ve diğer hususlar”ın yönetmelik ile düzenleneceği belirtilmiştir. Fıkırada polis okullarına alınacak öğrencilerde aranacak şartların yönetmelik ile düzenleneceği belirtilmiş ise de okulların öğrenci kaynağı konusunda aynı Kanununun 10. maddesinde yer alan hükümlerin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

4652 sayılı Kanununun 10. maddesinde, Emniyet Teşkilâtının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere; Cumhurbaşkanı kararı ile Polis Akademisine bağlı, ön lisans düzeyinde, mesleki eğitim-öğretim ve uygulama yapan polis meslek yüksek okulları açılacağı, birinci fıkraya hükümlerine göre kurulan polis meslek yüksek okullarının Bakan onayı ile polis meslek eğitim merkezine dönüştürülebileceği, polis meslek yüksek okullarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan Öğrenci Seçme Sınavını kazanan ve Bakanlıkça ihtiyaç duyulduğu kadar lise ve dengi okulları bitirenler arasından yapılacak özel yetenek sınavında başarılı olanların alınacağı, polis meslek yüksek okullarında eğitim-öğretim süresinin iki yıl olduğu belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere, Kanununun 10. maddesinde polis meslek yüksek okuluna alınacak öğrencilerin lise ve dengi okul mezunu olması, ÖSYM tarafından yapılan sınavda başarılı olmaları ve yine yapılacak özel yetenek sınavından başarılı olunması gerektiği koşullarına yer verilmiş olup, Bakanlığın polis ihtiyacının zaman içinde değişkenlik arzedebileceği nazara alındığında diğer koşulların Yönetmelik ile düzenlenmesinde Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerine aykırılık söz konusu değildir.

Anayasa'nın 42. maddesinde kimsenin, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağı belirtilmiş, bu hakkın sınırlanmasına ilişkin söz konusu maddede özel bir sebep belirtilmemiştir. Anayasa Mahkemesi çeşitli kararlarında, Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamanın Anayasa'da öngörülen sebeplere uygun olması gerektiğini belirterek, özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da o hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırlarının bulunduğu, ayrıca Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan hak ve özgürlükler ile devlete yüklenen ödevlerin de temel hak ve özgürlüklere sınır teşkil edebileceği ifade etmiştir. (Bkz. AYM, 1.2.2024 tarihli ve 2023/177 E., 2024/30 K. Söz konusu kararda atıf yapılan diğer kararlar ise, AYM, E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014; E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015).

Anayasa Mahkemesi çeşitli içtihatlarında, Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda kanunda genel ifadelerle düzenleme yapılarak ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmenin türevsel nitelikteki düzenleyici işlemlerine bırakılması mümkün olduğunu belirterek, bir kanunun kapsamına giren tüm hususların kanunda tek tek sayılmasının güçlük arzemesi ya da bazı hususların eksik kalması söz konusu olduğunda kanun koyucunun temel kuralları saptayarak detayları daha alt düzeydeki düzenlemelere bırakmasının belirlilik ilkesine de aykırılık oluşturmayacağını ifade etmiştir. (Bkz. AYM, 1.2.2024 tarihli ve 2023/177 E., 2024/30 K., § 58-59; AYM, E.2019/32, K.2021/54, 14/07/2021, § 66-67). Kaldı ki, Yönetmelik düzenleyici bir işlem olduğundan, yapılan sınavlar veya tesis edilen işlemler nedeniyle hakları ihlal edilen kişilerin idari yargı mercilerinde dava açması ve işlemin iptalini sağlaması her zaman mümkündür.

Yukarıda yer verilen Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtilen gerekçeler çerçevesinde dava konusu düzenleme incelendiğinde, 4652 sayılı Kanununun 10. maddesinde polis meslek yüksek okullarına kabul edilebilecek öğrencilere ilişkin temel esaslar belirlenmiş ve kanuni sınırlar çizilmiş olduğundan Anayasa'nın 13. ve 42. maddeleri çerçevesinde eğitim öğretim hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağı mevcuttur.

Esas Sayısı : 2025/194

Karar Sayısı : 2026/15

Açıklanan nedenlerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerine aykırı olmadığı ve iptal edilmemesi gerektiği kanaatinde olduğumuzdan, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Başkanvekili

Basri BAĞCI

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI